

35. Egyetemünkre felvehető hallgatók számának megállapítása.

(A magyar kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől. 55.105/1926. IV. o. szám.) Folyó évi július hó 27-én, 2032. szám alatt kelt felterjesztésére, tudomás és további eljárás végett értesítem a tek. Tanácsot, hogy az 1920. évi XXV. t.-c. 1. §-a rendelkezésének alapján az 1926/27. tanévben a szegedi magyar kir. Ferencz József Tudományegyetem egyes Karain az első évfolyamra felvehető hallgatók létszámát a következőkben állapítottam meg:

a jog- és államtudományi Karon 200 hallgatóban;

az orvostudományi Karon 150 hallgatóban és 75 gyógyszerészhallgatóban;

a bölcsészet-, nyelv- és történettudományi Karon 100 hallgatóban;

a mennyiségtan és természettudományi Karon 100 bölcsészethallgatóban és 100 gyógyszerészhallgatóban.

Jegyzet. 1. Az államszámviteli előadásokra beiratkozott rendkívüli hallgatók száma egyelőre nem esik korlátozás alá. (121.678/1920. IV. a. sz. a. kelt vkm. min. rend.)

2. Ugyancsak a fentnevezett rendelet szerint az 1926/27. tanévben felvehető:

A Pázmány Péter Tudományegyetemen, Budapest: A hittudományi karon 50, a jog- és államtudományi karon 500, orvosi karon 400 orvos- és 100 gyógyszerész-, a böl-

csészet-, nyelv- és történettudományi karon 550 bölcsészeti- és 100 gyógyszerésztanhallgató.

Az Erzsébet Tudományegyetemen, Pécs: A hittudományi karon 50, jog- és államtudományi karon 200, orvosi karon 150, bölcsészeti karon 100 hallgató.

A Tisza István Tudományegyetemen, Debrecen: A hittudományi karon 50, jog- és államtudományi karon 150, bölcsészeti karon 150, orvostudományi karon 150 hallgató.

Az egyetemi közgazdaságtudományi karon (Budapest) (egyetemes közgazdasági, mezőgazdasági, kereskedelmi és külügyi szakcsoportokon) felvehető hallgatók száma 500; az egri érseki, a kecskeméti református és miskolci ág. ev. jogakadémiák 40—40 hallgatót vehetnek fel. A József Műegyetem mérnöki szakosztályára 300, az építészetire 100, a gépészmérnökre 450, a vegyészetre pedig 100 hallgatót lehet felvenni, míg a közgazdasági szakosztályon 100 hallgató vehető fel.

3. (Vkm. 61.160/1925. VIII. szám. IV. ü. o. rendelet.) Kulturpolitikám egyik nagyfontosságú céljául tűztem ki a főiskolai oktatás intenzívebbé tételét és ezzel a tudományos kiképzés teljes eredményességének biztosítását, mert ebben látom sokszor hangoztatott kulturfölényünk fenntarthatásának egyik legfőbb biztosítékát. Ezen cél megvalósítása érdekében elsősorban és sürgősen gondoskodnom kell arról, hogy a főiskolai oktatás terén egyes szakoknál észlelhető és a sikeres oktatást veszélyeztető túlszűfolttság végleges megszüntetésével a főiskolai hallgatószám létszáma mindenütt helyes arányba hozassék azokkal a tényezőkkel (tanszékek száma, az intézetek, laboratóriumok, szemináriumok befogadóképessége, a klinikák ágyszáma, stb.), amelyek iránytadók abban a

tekintetben, hogy az egyes intézményeknél hány hallgató nyerhet a velük való beható foglalkozás mellett sikeres tudományos kiképzést. Amidőn ebben az irányban a szükséges intézkedéseket megtenni kívánom, nem téveszthetem szem elől az 1848. évi XIX. t.-c. rendelkezéseit se, mely törvény 2. §-a, a tanulásnak szabadságát elvileg kimondja és amely törvény 3. §-a ezen elvnek mikénti alkalmazását a közoktatásügyi miniszterre bizza. Ezért a tanszabadságot és a tanítás eredményességét együttesen és egyaránt kell biztosítanom, ügyelve a törvényadta jogomnál fogva arra, hogy a tanszabadság a jövőben sokszor a tanulás komolyságát veszélyeztető szabados-sággá el ne fajulhasson. Ezeket a szempontokat tartva szem előtt, ezennel elrendelem, hogy a főiskolai hallgató-ság az 1925/26. tanévtől kezdődőleg tanulmányainak ugyanazon a tudományszakon (fakultáson) való folytatása alatt *kettőnél több félévre* csupán azon az egyetemen (főiskolán) iratkozhatik be, amely egyetemre (főiskolára) *eredetileg* felvétetett és a többi hazai egyetemek (főiskolák) mindegyikére *legtöbb két-két félévre* vehető fel. A tanulmányoknak külföldi főiskolákon való folytatására vonatkozólag eddig fennállott szabályok ovábbra is érvényben maradnak. Amidőn erről a tek. Tanácsot tudomásvétel és megfelelő további eljárás végett értesítem, egyúttal közlöm a tek. Tanáccsal, miszerint kívánatosnak tartom, hogy a tudományegyetemek elsősorban lehetőleg az országnak az illető egyetemhez legközelebb eső vidékein lakó ifjakat vegyék fel, ami által az ország különböző részeiből főiskolákra törekvő ifjúságnak megadatik annak lehetősége, hogy tanulmányait az általa legkönnyebben elérhető egyetemen folytathassa.

4. A gyógyszerészi pályára lépők tanulmá-

nyaikat a többi tud. pályákra lépőktől eltérőleg nem az egyetemeken kezdik meg. Erre a körülményre a tudományegyetemekre, a műegyetemekre, a budapesti egyetem és közgazdaságtudományi karra és a jogakadémiákra való beiratkozás szabályozásáról szóló 1920. évi XXV. numerus clausus törvénycikk figyelemmel nem volt. Miért is beállott az a helyzet, hogy a szóbanforgó törvénycikk életbelépése előtt a gyógyszerészi pályára lépett izraelita ifjak és lányok az egyetemekre való felvételt illetőleg azon társaikkal szemben, akik ugyanazon időben más tudományos pályákra léptek, önhibájukon kívül kétségtelenül hátrányosabb helyzetbe kerültek. Mert míg amazok minden korlátozás nélkül iratkozhattak be az egyetemekre, addig ezek közül többen, miután az egyetemekre való jelentkezésükkor az 1920/21. tanévvel életbeléptetett létszámkorlátozás folytán — betelvéen a keresztény és zsidó hallgatók felvételére megállapított arányszám — az egyetemekre már fel nem vétettek és így gyógyszerészi tanulmányaikat be nem fejezhették. Miután a szóbanforgó gyógyszerésznövendékek az egyetemekre fel nem vétele a törvény betűje szerint ugyan nem kifogásolható, de a törvény szellemének meg nem felel, mert annak visszaható erejét a törvény 2-ik szakasza egyenesen kizárja; és mert a törvény rendelkezéseinek semmi esetre sem lehetett az a célzata, hogy a gyógyszerésznövendékeket a többi egyetemi hallgatókkal szemben hátrányban részesítse és a középiskolai tanulmányaikat egyidőben végzett, az egyetemre beiratkozó hallgatókra nézve kétféle mértéket alkalmazzon: ennél fogva, hogy egyes izraelia gyógyszerész növendékeket önhibájukon kívül ért és az Országos Gyógyszerészegylet által is orvosoltatni kért sérelmes helyzet meg-

szűnjön, felhívom a tek. Tanácsot, hogy az egyetemre felvételt kérő azokat az izraelita gyógyszerészgyakornokokat, akik a gyógyszerészi pályára még az 1920. évi XXV. t.-c. életbeléptetése előtt léptek, átmenetileg az 1929/30. tanévig bezárólag, amennyiben nemzethűség és tanulmányi tekintetből megfelelnek, a gyógyszerészhallgatók általam engedélyezendő létszámának hat százaléka erejéig elsősorban és fokozatosan vegye fel.

5. A Ferencz Józsei Országos Rabbiképző Intézet növendékeinek a bölcsészettudományi karra való felvételét a vk. miniszter a 10.500/1926. sz. rendeletével a következőkben szabályozta:

1. A szóban levő rabbijelöltek kizárólag a bölcsészettudományi oklevél megszerzése céljából veendő korlátolt jogú rendes bölcsészettan-hallgatókúl és nyolc fél-éven át, ameddig ők a rabbiképző intézet tagjai, a szükséges előadásokat hallgathatják és bölcsészettudományi szigorlatot tehetnek. Egyébként azonban, mint a törvényes létszámon kívül állók, teljes jogú egyetemi polgároknak nem tekinthetők, hanem csak bizonyos korlátok között végezhetik a bölcsészettudományi karon tanulmányaikat. A végbizonyítvány megszerzése után a 7. pont értelmében a bölcsészettudományi kar által a rabbiképző intézet növendékeire nézve megállapított tárgycsoportosításból doktori szigorlatra bocsáthatók.

2. A rabbiképző intézet szóban levő növendékei a rabbiképző intézet igazgatójának előterjesztése alapján együttesen nyernek a bölcsészeti karra felvételt s ezen felvételi jogcímük a rabbiképző igazgatója által fél-évenként a bölcsészettudományi kar dékánjánál hivatalosan igazolandó és a felvételi jogcím elveszése egyetemi hallgatói minőségük elvesztésével jár, amely jogcím elvesz-

tését a rabbiképző intézet igazgatója a kar dékánjánál azonnal bejelenteni tartozik.

3. Az 1920. évi XXV. t.-c. 1. §-ának első bekezdésében foglaltak értelmében nemzethűség és erkölcsi ekintetben kifogástalannak kell lenniök, amit természetesen a bölcsészettud. kar bírál el.

4. A bölcsészeti karra felvett rabbiképzőintézeti növendékek nem lehetnek a tanárképző intézet tagjai és nem szerezhetnek középiskolai tanári képesítést. Az erre vonatkozó tilalom indexükben és anyakönyvi lapjukon feltüntetendő.

5. E hallgatók a rendes leckekönyvtől eltérő színű és alakú leckekönyvet kapnak. E leckekönyv első lapján (amely a hallgató nevét és személyi adatait tartalmazza), valamint minden oly lapon, melyen egy új félév előadása nak sorozata kezdődik, a lap felső részén a dékáni hivatal bélyegzőjével megjelölendő, hogy az illető mint rabbinövendék a szóbanlévő miniszteri rendelet alapján vétetett fel.

6. E növendékek származási íve minden félév elején a bölcsészeti kar dékán által aláírandó. Amennyiben a választott előadások sorozata valamely félévben nem felel meg e pontban foglalt követelményeknek, a dékán a származási ív láttamozását megtagadja.

7. E növendékek csak a rabbiképzés szempontjából szükséges következő előadásokat választhatják és csak ezeknek tárgyköréből tehetnek doktoriátust: sémi nyelvek, ókori történet, keletázsiai nyelvek, keleti népek ókori története, filozófia és paedagogia. A bölcsészeti kar ezekből a tárgyakból doktori szigorlati tárgycsoportosításokat állapít meg, melyekből s csakis ezekből tehetnek a rabbiképző intézet növendékei doktori szigorlatot. Amennyiben

a választott előadások sorozata valamely félévben nem felelne meg ezen pont követelményeinek, a dékán a félévi láttamozást megtagadja.

8. Mikép a többi felkészítő intézetek tagjai, úgy a rabbiképző növendékei tanulmányaik szabadon választható két évében heti 12, a másik 2 évében heti 20 óra hallgatására vannak kötelezve.

E növendékek a karon fennálló szemináriumok közül csak a keleti szemináriumnak lehetnek tagjai, más szemináriumokba vagy intézetekbe azonban nem vehetők fel.

10. Mint a törvényes létszámon kívül álló hallgatók, nem részesülhetnek sem a tandíjmentesség kedvezményében, sem azokban az ösztöndíjakban, amelyek a kar hatáskörébe tartoznak.

11. Az egyetemi bölcsészethallgatók felvett rabbijelöltek száma a felvehető bölcsészethallgatók engedélyezett létszámába nem tudandó be. A bölcsészeti karra való beiratkozásra kötelezett és a karra felveendő rabbinövendékek száma az eddigi tapasztalatok alapján ezidőszerint legfeljebb 10-ben állapítható meg. Ami természetesen nem zárja ki, hogyha a jövőben ez a szám módosításra szorulna, ebben az irányban a szükséges lépések megtétessenek.

12. A rabbijelöltek az egyetemen való viselkedésükben a tanulmányi és fegyelmi szabályzat rendelkezéseit követni tartoznak.

13. Más karra vagy főiskolára a bölcsészeti karon hallgatott félévek alapján nem léphetnek át.